

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET ZAGOREC PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 10370/03)

PRESUDA

STRASBOURG

6. listopada 2005.

*Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44.
§ 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.*

U predmetu Zagorec protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

- g. C.L. ROZAKIS, *predsjednik*,
 - g. L. LOUCAIDES,
 - g. F. TULKENS,
 - g. P. LORENZEN,
 - gđa. N. VAJIĆ,
 - g. D. SPIELMANN,
 - g. S.E. JEBENS, *suci*,
 - i g. S. QUESADA, *zamjenik tajnika Odjela*,
- nakon vijećanja zatvorenog za javnost 15. rujna 2005.,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 10370/03) protiv Republike Hrvatske kojeg je hrvatskih državljanin g. Marijan Zagorec ("podnositelj zahtjeva") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija") dana 17. ožujka 2003. godine.
2. Podnositelje zahtjeva zastupao je g. B. Spiz, odvjetnik iz Zagreba. Hrvatsku je Vladu ("Vlada") zastupala njena zastupnica gđa Š. Stažnik.
3. Dana 14. rujna 2004. godine Sud je odlučio komunicirati zahtjev. Primjenjujući članak 29. stavak 3. Konvencije odlučio je istovremeno odlučiti o osnovanosti i dopuštenosti zahtjeva.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva je rođen 1956. godine i živi u Ivancu Zaprešićkom, Hrvatska.
5. Dana 4. prosinca 1992. godine podnositelj zahtjeva je pokrenuo građanski postupak pred Općinskim sudom u Zagrebu, tražeći naknadu nematerijalne štete za povrede koje je zadobio u prometnoj nezgodi.
6. Dana 29. listopada 1997. godine Općinski sud u Zagrebu je donio presudu dosudivši djelomičnu naknadu zatražene štete.
7. Županijsku sud u Zagrebu je po žalbi 9. veljače 1999. godine ukinuo prvostupanjsku presudu i vratio predmet na ponovno suđenje.
8. U ponovljenom suđenju sud je održao dva ročišta i donio drugu presudu 18. ožujka 2002. godine. Ponovno je dosudio djelomičnu naknadu zatražene štete. Presuda je dostavljena podnositelju zahtjeva 30. srpnja 2002. godine.
9. U međuvremenu je podnositelj zahtjeva 5. srpnja 2002. godine podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske, prigovarajući duljini postupka. Dana 7. studenoga 2002. godine Ustavni sud je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva proglasio nedopuštenom, budući je Općinski sud u tom predmetu donio presudu.
10. Po žalbi podnositelja zahtjeva, 17. prosinca 2002. godine Županijski sud u Zagrebu ponovno je ukinuo prvostupanjsku presudu u vratio predmet na ponovno suđenje.

11. U ponovnom suđenju sud je održao dva ročišta i zaključio glavnu raspravu 13. svibnja 2004. godine. Međutim, budući je predsjednik vijeća bio razriješen dužnosti, glavna je rasprava preotvorena, i nakon toga je 16. prosinca 2004. godine donesena presuda.
12. Postupak je trenutačno u tijeku pred Županijskom sudu u Zagrebu, nakon žalbe protiv naprijed navedene presude.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

13. Mjerodavni dio članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, Narodne novine br. 49/2002 od 3. svibnja 2002., („Zakon o Ustavnom sudu“), glasi kako slijedi:

„(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio sud.....“

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu.....iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti ...

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni sud će odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog prava ... Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

14. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da duljina postupka nije bila u skladu s zahtjevom „razumnoga roka“, predviđenim člankom 6. stavkom 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi....svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

15. Sud primijećuje da je postupak počeo 4. prosinca 1992. godine, kad je podnositelj zahtjeva podnio svoju građansku tužbu, i da je još u tijeku. Taj je postupak dakle trajao preko dvanaest i pol godina.
16. Razdoblje koje treba uzeti u obzir počelo je 6. studenog 1997. godine, nakon što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku. Slijedi da u nadležnost suda *ratione temporis* spada razdoblje od oko sedam godina i deset mjeseci.
17. Međutim, kako bi se utvrdila razumnost duljine vremena o kojemu se radi, treba uzeti u obzir stanje predmeta na dan 5. studenoga 1997. godine (vidi, između mnogih drugih izvora prava, presudu u predmetu *Styranowski v. Poland* od 30. listopada 1998, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII, str. 3376, stavak 46.).

A. Dopuštenost

1. *Sukladnost ratione temporis*

18. Vlada je pozvala Sud da odbije prigovor podnositelja zahtjeva koji se odnosi na neiscrpljivanje domaćih pravnih sredstava. Tvrdila je da je podnositelj zahtjeva mogao podnijeti drugu ustavnu tužbu, nakon što mu je Ustavni sud odbacio prvu tužbu. Imajući na umu da je Ustavni sud u tom pogledu promijenio svoju praksu, tako da bude u skladu sa sudskom praksom Suda, Vlada je tvrdila da bi ustavna tužba na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu bila djelotvorno pravno sredstvo za prigovor o duljini postupka podnositelja zahtjeva.
19. Nadalje, Vlada je tvrdila da bi, u svjetlu promjene sudske prakse Ustavnoga suda, Sud trebao učiniti iznimku od općega pravila o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava i ovaj prigovor proglasiti nedopuštenim iako je do promjene došlo tek nakon što je zahtjev podnesen Sudu.
20. Podnositelj zahtjeva nije se složio s Vladom i osporio je djelotvornost ustavne tužbe u odnosu na njegov prigovor glede duljine postupka.
21. Sud ponavlja da se na temelju članka 35., stavka 1. Konvencije, on može baviti nekom stvari tek nakon što budu iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Svrha pravila o iscrpljivanju je da se Ugovornim strankama pruži mogućnost spriječiti ili ispraviti povrede izjavljene protiv njih prije nego što te navodne povrede budu podnesene Sudu (vidi, između mnogih drugih izvora prava, predmet *Selmouni v. France* [GC], BR. 25803/94, stavak 74., ECHR 1999-IV). Obveza iscrpiti domaća pravna sredstva traži da podnositelj na redovni način iskoristi pravna sredstva koja su djelotvorna, dostatna i dostupna u odnosu na njegove pritužbe na temelju Konvencije.
22. Sud nadalje ponavlja kako se pitanje jesu li domaća pravna sredstva iscrpljena obično rješava na način da se uzme u obzir datum kad je zahtjev podnesen Sudu (vidi predmet *Baumann v. France*, br. 33592/96, § 47, ECHR 2001-V (izvaci). To pravilo podliježe izuzecima koje mogu opravdati posebne okolnosti svakoga predmeta (vidi predmet *Nogolica v. Croatia* (dec.), br. 77784/01, ECHR 2002-VIII).
23. Vraćajući se na ovaj predmet, Sud primijećuje da se podnijevši ustavnu tužbu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu podnositelj zahtjeva na redovan način poslužio pravnim sredstvom koje je bilo utvrđeno djelotvornim glede njegovog prigovora o duljini postupka (vidi predmet *Slaviček v. Croatia* (dec.), br. 20862/02, ECHR 2002-VII). On je dakle domaćim vlastima ponudio mogućnost da spriječe ili isprave navodne povrede. Međutim, razumljivo je da je podnositelj zahtjeva, vidjevši da njegova ustavna tužba nije uspjela, nije podnio drugu ustavnu tužbu. Sud smatra da bi to prekoračilo dužnosti koje ima podnositelj zahtjeva na temelju članka 35., stavka 1. Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, presudu u predmetu *Unión Alimentaria Sanders S.A. v. Spain*, od 7. srpnja 1989., Serija A br. 157, str. 14, stavak 35.; *Ullrich v. Austria*, br. 66956/01, stavak 29., 21. listopad 2004.).
24. Što se tiče Vladinoga zahtjeva da se odstupi od općega pravila koje se odnosi na iscrpljenje i da se prigovor podnositelja zahtjeva proglasi nedopuštenim iako je do navodne promjene sudske prakse Ustavnoga suda došlo tek nakon podnošenja njegovog zahtjeva, Sud naglašava da za razliku od predmeta *Nogolica*, Vlada nije dokazala postojanje bilo kakvih posebnih okolnosti koje bi opravdale takvo odstupanje (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Pikić v. Croatia*, br. 16552/02, stavak 32., 18. siječnja 2005.). U takvim okolnostima prigovor Vlade treba odbaciti.
25. Sud nadalje primijećuje da prigovor na temelju članka 6., stavka 1. nije očigledno neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Nadalje primijećuje da nije nedopušten niti po jednoj drugo osnovi. Stoga ga treba proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

26. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na slijedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, između mnogo drugih pravnih izvora, predmet *Frydlender v. France* [GC] , br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII). Sud ponavlja da se posebna revnost traži u predmetima koji se odnose na određivanje naknade za žrtve prometnih nesreća (vidi presudu u predmetu *Silva Pontes v. Portugal* od 23. ožujka 1994., Serija A br. 286-A, str. 15, stavak 39.).
27. Glede složenosti predmeta, Vlada je ustvrdila da je postupak bio donekle složen jer je nadležni sud imao poteškoća pri utvrđivanju je li podnositelj zahtjeva bio pod utjecajem alkohola u trenutku nesreće. Podnositelj zahtjeva se nije složio s tim. Za sud, ovo pitanje ne može opravdati produljenje postupka tijekom više od dvanaest godina.
28. Glede ponašanja podnositelja zahtjeva, Vlada nije tvrdila da je on na bilo koji način pridonio duljini postupka. Sud ne vidi razloga smatrati drugačije.
29. Vlada je nadalje tvrdila da su domaći sudovi postupali s dužnom revnošću, posebice, donijeli su dvije prvostupanjske i dvije drugostupanjske odluke, bez bilo kakvih očiglednih razdoblja neaktivnosti. Podnositelj zahtjeva se nije složio. Sud ne može prihvatiti da je, nakon pet godina prvostupanjskog postupka prije ratifikacije Konvencije, ponovno prvostupanjsko suđenje trajalo oko tri i pol godine (od veljače 1999. do srpnja 2002. godine), tijekom kojega vremena je sud održao samo dva ročišta. Štoviše, nakon još jednog vraćanja predmeta na ponovno suđenje u prosincu 2002. godine, prvostupanjskom sudu je trebalo još dvije godine da donese odluku u predmetu po treći puta tek u prosincu 2004. godine. Po mišljenju Suda, ta su razdoblja neopravdana i prekomjerna.
30. Ispitavši sav materijal koji mu je dostavljen, Sud smatra da Vlada nije navela niti jednu činjenicu ili argument koji bi ga mogao uvjeriti da dođe do zaključka da je ovaj predmet ispitivan s dužnom revnošću. S obzirom na svoju sudsku praksu o ovom pitanju, Sud smatra da je u ovom predmetu duljina postupka bila prekomjerna i da nije zadovoljila uvjet „razumnog roka“.
Stoga je došlo do povrede članka 6., stavka 1.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

31. Podnositelj zahtjeva je nadalje prigovorio da ustavna tužba na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu nije bila djelotvorni pravni lijek u odnosu na njegov prigovor. Pozvao se na članak 13. Konvencije koji glasi kako slijedi:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“
32. Vlada je osporila taj argument, tvrdeći da je Ustavni sud u međuvremenu promijenio svoju praksu u predmetima sličnim predmetu podnositelja zahtjeva.
33. Sud primijećuje da je ovaj prigovor povezan s onim već ispitanim u ovoj presudi i da ga se stoga treba isto tako proglasiti dopuštenim.
34. Sud podsjeća da je u predmetu *Debelić* već utvrdio povredu članka 13. u predmetu u kojem je Ustavni sud utvrdio da je ustavna tužba nedopuštena zbog toga što su nadležni sudovi u međuvremenu bili donijeli odluku, budući da se nije bavio meritumom prigovora

podnositelja zahtjeva o duljini postupka (vidi predmet *Debelić v. Croatia*, br. 2448/03, stavak 46., 26. svibnja 2005.). Sud ne vidi nikakav razlog da odstupa od takvog zaključka.

Stoga je došlo do povrede članka 13. Konvencije u ovom predmetu.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

35. Članak 41. Konvencije predviđa:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

36. Podnositelj zahtjeva je zatražio 120,000 hrvatski kuna (HRK) (oko 16.200 eura (EUR) na ime materijalne i nematerijalne štete.
37. Vlada je osporila ove zahtjeve.
38. Sud ne nalazi nikakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i navodne materijalne štete; stoga odbija ovaj zahtjev. S druge strane, Sud smatra da je podnositelj zahtjeva sigurno pretrpio nematerijalnu štetu. Donoseći odluku na pravičnoj osnovi dosuđuje mu 1.000,00 EUR s tog naslova, uvećanih za sve poreze koje bude potrebno zaračunati.

B. Troškovi i izdaci

39. Podnositelj zahtjeva je tražio i 2.000 EUR na ime troškova i izdataka pretrpljenih pred Sudom. Međutim, nije dostavio nikakav troškovnik uz taj zahtjev, kako je to trebao na temelju članka 60. Poslovnika Suda, iako je bio pozvan da to učini. U takvim okolnostima Sud ništa ne dosuđuje s tog naslova.

C. Zatezna kamata

40. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* zahtjev dopuštenim;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 13. Konvencije;
4. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti sljedeći iznos koji treba preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan namirenja:
 - (i) 1.000 EUR (osam tisuća eura) na ime nematerijalne štete;
 - (ii) sve poreze koji bude potrebno zaračunati na naprijed navedene iznose;

(b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedene iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

5. *odbija* ostatak zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 6. listopada 2005. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Santiago QUESADA
zamjenik Tajnika

Christos ROZAKIS
predsjednik